PODOBENSTVÍ O TĚLE A ÚDECH

Původ materiálu
Jiří Bureš

liturgické čtení-1K 12,13-20

KLÍČOVÉ POJMY, DOBOVÉ A TEXTOVÉ SOUVISLOSTI:

- **řecké ekklesia, církev** - má na mysli především místní městské společenství. Shromáždění, zvané „ekklesia“ vznikalo koneckonců tak, že městský úředník svolal kvůli veřejným záležitostem obec – a tomuto svolanému shromáždění se říkalo „ekklesia“. Když ho apoštol užívá pro sbor, vidí jako „svolavače“ Kristovo evangelium.

- **situace korintského sboru** - podle líčení, dostupného ze samotného textu epištoly, tam vládla prudká rozhádanost, která byla výsledkem duchovní pýchy. Viditelně se projevovala v soupeření frakcí seskupených kolem osob (Petr, Pavel, Apollo – 1-3. kap.) a kolem duchovních obdarování, charismat (12-14. kap).

- **Pavlova apoštolská reakce** učí vidět sbor jako společenství rozmanitosti v jednotě. Nenařizuje jeden správný správní systém, ale jednotlivá obdarování uvádí do správného vztahu k jedné autoritě. Na lidské straně je vidět rozmanitost projevů a důsledků jednání jednoho Božího příběhu - v Bohu Otci, Ježíši Kristu, Duchu svatém.

- **charismata = dary milosti** - milost se řecky řekne *charis* a od toho je odvozeno i *charisma* – dar, obdarování z Boží milosti. A z toho je tedy zřejmé, že charisma není nějaké duchovní vybavení člověka, něco, čím by prokazoval svou zralost a svou duchovní vyspělost navenek, vůči ostatním. Charismata vůbec nejsou projevem nějaké duchovní vyspělosti nebo nějakou vymodlenou zásluhou, nýbrž už od základu (dokonce od svého slovního základu) dokladem spasení z milosti a také obdarování z milosti, na kterém nemáme žádnou zásluhu, a kterým tedy není proč se chlubit.

- **zacílení rozmanitých darů** (vv. 4-7) - apoštol uvádí rozličnost do vztahu k jedinečnému zdroji této rozličnosti: rozličné dary milosti – ale TENTÝŽ Duch; rozlišné služby – ale tentýž Pán; rozličné působení – ale tentýž Bůh. Ten jedinečný pak určuje zacílení rozmanitých darů: Každému dáno zjevení Ducha, aby jím byl užitečný, prospěšný. Už tady si apoštol připravuje půdu pro argument, že jde o dary k budování celku, společenství.

- **distributorem rozmanitých darů rozmanitým příjemcům je Duch** (vv. 8-11) - v podhoubí lze tušit inspiraci tím, jak život tvoří Boží Duch, *ruach*, ve starozákonním svědectví. Nevytváří uniformní masu, ale tvory v nekonečné rozmanitosti. Duch, který zpřítomňuje sílu Kristova díla, obdarovává rozmanitými dary.

- **jako je tělo, tak i Kristus** (v. 12) - dosavadní argumenty ústí do zásadního rozpoznání o povaze společného pobývání ve společenství víry: tak jako má JEDNO tělo MNOHÉ údy – a všechny údy ve své mnohosti vytvářejí jedno tělo – tak i Kristus! Přichází překvapivé vyústění: ve chvíli, kdy posluchač čeká, že se stočí vývody k církvi, sboru („tak je to i s církví“), řekne apoštol, že „tak je to s Kristem“. Toto vyústění podtrhuje, že v životě církve nejde o „naši věc“, ale o věc Kristovu. On je jediným zdrojem a autoritou pro fungování a vzájemné spolunažívání. Toto vyústění podtrhuje, že apoštol nechce jen přispět k lepšímu fungování korintské církevní „firmy“, ale prostě v církvi uprostranit Kristu. Církev a Kristus se ani zdaleka nekryjí, jak si právě na duchovní dary pyšní křesťané někdy myslí.

- **jak to chodí v těle** (vv. 14- 26) - se pak nepopisuje „bio- logicky“, ale „christo-logicky“. Sounáležitost mnohých není dána především obrazem těla, ale příkladem a autoritou Krista. Údy těla Kristova „chtíc nechtíc“ patří do těla (i když by si chtěly žít či užít samy). Jakožto údy těla Kristova nemohou jedni druhé vylučovat z těla. Jakožto údy těla Kristova se nemohou údy jeden nad druhý vyvyšovat. Právě Kristovo nasazení pro druhé inspiruje údy a umožňuje jim, aby SPOLU trpěly, SPOLU se radovaly, SPOLUžily v praktické solidaritě.

- **ironický tón** - metafora těla umožňuje sáhnout k ironii a ukázat směšnost těch, kdo si chtějí vystačit sami bez druhých. Oko, které říká ruce „Nepotřebuji tě“, prokazuje především, že si nevidí na špičku nosu. Humor a ironie tu pomáhají odbourat náboženskou nadutost.

- **vy jste tělo Kristovo** (v. 27) - apoštol nevykresluje idealistický a nedosažitelný obraz – ale rozhádaným, duchovně pyšným, navzájem se nesnášejícím, vylučujícím a nesolidárním Korinťanům říká VY JSTE. Takto mluví křesťanský realismus – nelakuje realitu církve/sboru na růžovo, ale důvěřuje, že uprostřed naší reality se může prosadit realita Kristova.

- **vztah charismat k životu sboru** - (vv. 28-30) má potom stejné zacílení jako obraz těla a jeho údů: apoštolování, prorocké pravé slovo v pravý čas, vyučování, uzdravování, služba potřebným aj. jsou zacíleny jako služba druhým. Proto celý seznam charismat (řazený od důležitějších k méně důležitým) ústí do napomenutí – ukážu vám vzácnější cestu, náboženské rozpoložení – a to lásku. Neboť láska k bližnímu teprve dává jednotlivým obdarováním pravý rozměr, rozměr spolulidství.

ÚSKALÍ TEXTU:

Dialektický způsob apoštolovy argumentace (věty a myšlenky typu „ano – ale“: mnoho obdarování - ale - působení jednoho Ducha) je náročné dětem zpřístupnit. Doporučujeme např. najít vhodnou hru, která řeší téma mnohost a jedinost (viz navržená motivace).

- sborová adresnost brání, abychom text beze všeho aplikovali na církev. Jde o apel, který se týká nikoli anonymních údů, ale konkrétních lidí, kteří se potkávají, socí na sebe, nedokážou si projevovat konkrétní solidaritu.

- spojení metafory „tělo Kristovo“ s církví nabylo postupně jakéhosi mystického oparu. K tomu došlo v další generaci, kdy se Kristus stal „hlavou církve“ (Ef 4,15n). Tento posun v metafoře způsobí představu, že církev a Kristus se tak či onak kryjí, a později, že „hlavy“ církve mají blíž k „hlavě- Kristu“. Apoštol Pavel takto nesmýšlí. Pro apoštola i jeho posluchače jde v metafoře těla o svým způsobem přízemní a rozhodně zemité přirovnání. Zmiňuje např. i údy, které není slušné veřejně prezentovat, a hlavu vidí jako stejně problematický úd jako každý jiný, který by si chtěl stačit sám.

- apoštol nevidí sbor jako výkladní skříň plnou krásných vztahů mezi lidmi. Nedělejme to ani my. Právě na těchto textech se můžeme naučit, jak životu ve sboru škodí jakékoli přetvařování.

POMŮCKY

- obrázek těla z atlasu člověka

MOTIVAČNÍ UVEDENÍ DO PŘÍBĚHU:

Můžete využít pracovního listu - zvětšit a rozdělit na víc částí těla (nebo užít obrázku z anatomického atlasu). Jednotlivé dílky můžete ovšem provést v různé kvalitě: vybarvené nevybarvené, počmárané, na pěkném či užitém papíře a pod. Rozdejte je dětem a vyzvěte, ať se zkusí seřadit podle kritéria, které si samy zvolí (druh papíru, barevnost aj.). Až z toho budou bezradné, ukažte jim, že smysl má jedině, když pochopí, že patří k sobě jako tělo.

OSNOVY VYPRÁVĚNÍ:

Osnova počítá s navrženou motivací. Je všem společná: z povahy příběhu se nedělte na více věkových kategorií, ale ukažte si, že patříte všichni k sobě.

I. Motivace - kdo ke komu patří?

II. Motivace - patříme všichni k sobě!

III. Bezradnost rozhádaných Korinťanů daná množstvím různých darů

IV. Apoštol všechny uvádí do vztahu k JEDNOMU Duchu - Duchu Kristovu

V. Díky Kristu jsme údy, které mohou spolutrpět a spolu se radovat

VI. JSME TĚLO Kristovo. Nejde o ideál, ale o utvářející se skutečnost

VYPRÁVĚNÍ

VARIANTA A– dramatizace

(práce s prostorem, vhodná pro větší skupiny, pro rodinné bohoslužby)

1. Pošťácká motivace

děti sedí nejlépe v kruhu, nebo výrazně pohromadě – jde o kontrast ke „skupinám“ později

Pošťák s brašnou vpadne do dveří, nemůže popadnout dech, upravuje se.

Dobrý den! - uff, to jsem rád, že jsem to stihnul.

Co máme dnes za den? Kolik je hodin? Jsou tu dnes bohoslužby?

- Výborně! Uff. Přesně, jak mi to říkal pan odesílatel. Pan – (vytáhne dopis a podívá se) – pan apoštol Pavel. (Znáte ho přece!?) Řekl mi: doruč můj dopis mým bratrům a sestrám do sboru v Korintu, ať si ho přečtou v neděli v 10,30 na bohoslužbách. (vítězně) Tak jsem tady.

(něco ho napadne) – Počkejte – tohle město se jmenuje Korint, že ano? (-ne)

Cože ? (začne bědovat a lomit rukama)

Třeba... třeba se apoštol Pavel přepsal. Místo Korint chtěl napsat .....

Hmm, zjistíme to. (vzpomíná a vypočítává, na každou otázku čeká odpověď) Sbor v Korintu je velký. Jste velký sbor? - Aha. Dál – v Korintu se spolu scházejí úplně odlišní lidé: chudí a bohatí, domácí i cizinci, učení i docela obyčejní lidé – a všichni jsou křesťané a scházejí se spolu. Jak je to tady?

2. Bezradnost rozhádaných Korintských daná množstvím různých darů

- Áha. A poslední a nejdůležitější věc: v Korintu se totiž křesťané nedávno pohádali. Rozdělili se do malých skupinek. Každý má v Korintu svoji partu. Mají tam partu, která se hodně modlí, a partu vzdělávací a partu, co se stará o nemocné. A pak jsou tam ti, co je jim všechno fuk, a říkají, že jsou nad věcí, že jsou svobodní – no, a ti mají taky partu. Ale všichni dohromady nic. Dohromady to nefunguje. A co tady? Ne?

- Aha. Takže vy o sobě neříkáte: „My jsme lepší než vy?“ Nebo: „Mně Bůh dal ten nejdůležitější dar. Beze mě by to tady nešlo.“? Ne? Nikdy?

Anebo (jak prý si to říkají křesťané v Korintu): „My vás nepotřebujeme. My si stačíme sami.“ To se tu neříká?

ať jsou odpovědi jakékoliv, Pošťák rezignovaně usedne ke své brašně

Achjo. Myslím, že nejsem tam, kam mě Pavel poslal. (podívá se na brašnu) No jo, ale co teď s tím? (podívá se na hodinky) Do Korintu už to nestihnu.

3. Rozličná charismata dává jeden Duch

Víte co? Tak já Pavlův dopis předám vám.

Ale nejdřív to tady musí vypadat aspoň trochu jako ve sboru v Korintu.

Zkusíme, jestli to půjde.

rozsadíme pomocí otázek děti podle toho, co kdo rád dělá – zpívá, vyrábí, čte, hraje na nástroj, rád chodí do kostela…; tak vytvoříme Korintské „skupiny“; (pokud se někdo nepřihlásí nikam, vyhlásíme skupinu svobodných (viz 1.Kor 9,19; 10,23 atd.))

skupin by nemělo být mnoho (3-5), jinak se nepodaří ukázat rivalitu ve sboru

Vidíte, každý něco umí. A taky je vidět, jak se lišíme – že má každý rád něco jiného. Zkuste si to uvědomit, říct si to: „já jsem trochu jiný než vy ostatní“.

To není náhoda ani chyba, že máme každý různé nadání a chutě. V Bibli čteme, že nás takové stvořil Bůh. Bůh vdechl člověku život, oživil ho svým Duchem. A každému z nás dal zvláštní dar, nadání nebo talent.

Lidé nejsou stejní. Stejné jsou výrobky v továrnách, tam se sypou ze strojů. Jeden jako druhý. A pokud se nějaký výrobek liší, tak je to chyba, kaz. Ale s lidmi je tomu přesně naopak. Každý je jiný, každý má jiný dar, a je to dobře. Takové nás Bůh chce (zpěváky, čtenáře atd.), takové nás stvořil.

ptáme se: „Co dělají (mohou dělat) ve sboru (pro ostatní) ti, kdo rádi…“ (viz výše Motivace); dobré je ukázat víc možností: např. čtenáři mohou číst z Bible, vyprávět příběhy, vzdělávat sebe či ostatní atd.; svobodní si „dělají, co chtějí“

pro předškolní děti můžeme zařadit i kategorii těch, kdo si rádi hrají (hra je také dar Ducha: oslava stvoření a materie bohoslužby)

Jo. Tak přesně takhle to mělo fungovat v Korintském sboru. Jenže oni se začali hádat. Začali říkat: „My vás nepotřebujeme“. A taky říkali: „To, co dělá naše skupina, je nejdůležitější“. A nechtěli být už spolu. (můžeme skupiny vyzvat k výraznému ‚oddělení se‘)

4. Apoštolova ilustrace – o údech těla

Myslím, že teď už můžu otevřít dopis apoštola Pavla. To by mě zajímalo, co je vevnitř…

„Dopis“ je ve velké obálce, jsou v něm nastříhané zvětšené části těla, které rozdělíme skupinám s minimálním komentářem („to posílá apoštol Pavel zpěvákům…“).

je dobré sladit části těla s funkcemi ve sboru, např. zpěváci – ústa; diákoni – ruce; ti, co rádi chodí do kostela – nohy; čtenáři – oči apod. V epištole tomu tak není, ale dětem pomůžeme pochopit metaforu těla Kristova. Takovou možnost využijme jen v případě, že je skupin více.

(ticho, Pošťák rozpačitý)

Tedy tak zvláštní dopis už jsem dlouho nikomu nedoručil. Co tím apoštol Pavel myslí? Nenapadá vás něco?

Proč dostali zpěváci pusu? atd.

Ale proč to Pavel poslal? (Pošťák najde v obálce průvodní dopis a čte)

Milí Korinťané.

Představte si, že by se noha sebrala a odešla si na vandr! Anebo: že by ruka zamávala hlavě, že ji nepotřebuje. A pusa by pyšně ohrnula ret, udělala „pf“, a řekla zbytku těla: „Vy jste pod mou úroveň. Vždyť neumíte vůbec zpívat“.

Copak to jde, aby si ruka, pusa nebo noha dělaly, co chtějí, a na zbytek těla se vykašlaly? (ne)

Proč ne? (tělo patří dohromady)

Pošťák přejde od čtení k akci, využije rozsazených skupin.

Já si taky myslím, že je to nesmysl.

Jenže vy v Korintu to děláte. Tady nohy nechtějí mít nic společného s rukama, oči se povyšují nad pusy, a pusy se bojí, a tak raději mlčí, místo, aby křičely, že to tak dál nejde! Lidičky Korinťané vzpamatujte se - vy nejste jenom nohy, ruce a pusy. Vy jste tělo a tělo patří dohromady!

5. Jednota v rozmanitosti

Vy jste Korinťané asi zapomněli, že vaše nadání a talenty pocházejí všechny od Boha. Patříte k sobě, i když jste různí. Jeden pomáhá tomu druhému s tím, co neumí. Doplňujete se navzájem.

Jen si představte, jakpak by to v kostele vypadalo, kdyby pusy pořád jen zpívaly a nikoho nepustily ke slovu? (No, schválně to zkuste, pusy. – podobně mohou hrát i další části těla) A nohy by každému zbožně chodily příkladem, až by se to nedalo vydržet. A ruce kdyby všem vyčítali, že jim nikdo nepomůže? To by byla otrava.

Zkuste to pochopit, že patříte k sobě do jednoho těla. Když pusy pěkně zazpívají k oslavě Bohu, tak přece zpívají i za vás. Když ruce pomůžou nemocnému, tak to udělaly i za vás. A taky naopak: když jsou nohy bolavé a nemůžou přijít do kostela, tak je zbytek těla podrží

(„podržíte nohy?“) A když už ruce nemůžou, tak se jich ostatní zastanou, nebo ne?

6. Vy jste tělo Kristovo

Já vím, teď říkáte, že to tak je. Kdoví, jestli se zítra zas nebudete hádat a trhat. To nejdůležitější jsem vám ale neřekl: neřekl jsem, jak to drží pohromadě. V lidském těle je spousta šlach a kloubů, které všechno spojují. Ale církev nic takového nemá. Církev (sbor) drží pohromadě to, co nám dal Ježíš Kristus. To on nám ukázal, jak se můžeme společně radovat, když se něco podaří. A jak můžeme spolu nést to, co nás trápí.

Milé nohy, ruce..... vy nejste obyčejné tělo. Já, apoštol Pavel, vám píšu, že jste tělo Kristovo. Jeho moc vás spojuje, jeho odpuštění vás drží pohromadě.

na závěr můžeme vytvořit buď společný obrázek z částí těla, nebo velkého mnohočlověka – každá skupina bude vytvářet tu část těla, kterou reprezentuje

jiná varianta – skončit modlitbou Páně (tj. Kristovou) v kruhu držíce se za ruce

VARIANTA B– povídání u stolu

I. MOTIVACE – ŽIVOT VE SBORU

Jestlipak bychom dokázali říct, kdo všechno pro náš sbor něco dělá. První nás asi napadne bratr farář nebo sestra farářka, ale kromě nich je tu i celá řada dalších důležitých lidí. Pokusme se je vyjmenovat.

Třeba při bohoslužbách, kdo se na nich ještě podílí: např. Alžběta hraje na varhany, Renata vaří kávu, Věra čte z bible, Vojta vždycky zatopí, Honza vozí do kostela paní M., Alena přinese vždycky květiny, Roman lidi vítá, Iva spočítá a zapíše sbírku, Lukáš nás vždycky rozesměje...

Ale život sboru, to nejsou jenom bohoslužby. K životu sboru patří i to, že lidé mají o sebe zájem, navštěvují se, pomáhají si, jeden pro druhého něco zařídí. Jiní zase střídavě před nedělními bohoslužbami uklízejí, nebo přijdou na brigádu, když se něco opravuje, a také dávají peníze, aby se zaplatila elektřina, plyn, všelijaké poplatky.

Ale sbor žije i tím, o čem se moc nemluví a co není ani příliš vidět: třeba že se lidé doma modlí, že za církev děkují a také prosí, aby tu bylo všecko, jak si to Pán Bůh přeje. A protože v církvi nejde jen o tom, abychom byli pěkně pospolu a aby nám bylo spolu dobře, proto je potřeba vědět, co se děje kolem nás, a proto nesmí chybět ani „styk s veřejností“. (Tak by to mělo být. Ale je to tak ve skutečnosti?)

II. ROZHÁDANOST KORINTSKÝCH

Apoštol Pavel napsal, že s církví je to podobně jako s tělem, které má mnoho částí a všechny jsou potřebné. Napsal to do Korintu, kde byl jeden z nejživějších sborů. Ale teď si poslechněte, co se tam jednou stalo. Křesťané se tam pohádali. Rozdělili se do malých skupinek. Každý tam měl svoji partu. Měli tam partu, která se hodně modlí, a partu vzdělávací a partu, co se stará o nemocné. A pak byli ti, co říkali, že jsou nad věcí, že jsou svobodní – no, a ti taky měli partu. Ale všichni dohromady nic. Dohromady jim to nefungovalo. A že si stačí, že se bez druhých obejdou, že je prostě nepotřebují. A že nejdůležitější je to, co dělají právě oni sami.

A co my tady? Co vy? Vy o sobě neříkáte „My jsme lepší než vy, my si stačíme sami, mně Bůh dal větší dar, já jsem tu důležitější než ty, beze mě by to tady nešlo…“? Ani si to nemyslíte?

III. ROZLIČNÉ DARY DÁVÁ JEDEN DUCH

Co rádi děláte? (Co kdo rád dělá – zpívá, vyrábí, čte, hraje na nástroj, rád chodí do kostela…) Vidíte, každý něco umí. A taky je vidět, jak se lišíme – každý má rád něco jiného. Zkuste si to uvědomit, říct si to: „Já jsem trochu jiný než vy ostatní“.

To není náhoda ani chyba, že máme každý různé nadání a chutě. V Bibli čteme, že nás takové stvořil Bůh. Bůh vdechl člověku život, oživil ho svým Duchem. A každému z nás dal zvláštní dar, schopnost, nadání nebo talent. (Bible tomu říká charisma.) Jsou to různé věci, ale všechny pocházejí od Boha, z jeho Ducha.

Lidé nejsou stejní. Stejné jsou výrobky v továrnách, tam se sypou ze strojů. Jeden jako druhý. A pokud se nějaký výrobek liší, tak je to chyba, kaz. Ale s lidmi je tomu přesně naopak. Každý je jiný, každý má jiný dar, a je to dobře. Takové nás Bůh chce (zpěváky, čtenáře atd.), takové nás stvořil.

Přesně tak to mělo fungovat v korintském sboru. Jenže oni se začali hádat. Začali říkat: „My vás nepotřebujeme“. A taky říkali: „To, co dělá naše skupina, je nejdůležitější“. A nechtěli být už spolu.

IV. JEDNOTA V ROZMANITOSTI

Tak jim to apoštol Pavel napsal: Moji milí Korinťané, vy jste asi zapomněli, že všechno, co máte (vaše schopnosti, nadání, talenty, charismata), pochází od Pána Boha, je to jeho dar. Patříte k sobě, i když jste různí. Jeden pomáhá tomu druhému s tím, co neumí. Doplňujete se navzájem.

To platí i dnes. Zkuste to pochopit, že patříte k sobě do jednoho těla. Každému Pán Bůh svěřil určité poslání, a tím má sloužit ostatním. Když pusy pěkně zazpívají k oslavě Bohu, tak přece zpívají i za vás. Když ruce pomůžou nemocnému, tak to udělaly i za vás. A taky naopak: když jsou nohy bolavé a nemůžou přijít do kostela, tak je zbytek těla podrží. (Jak? Přijdou za nimi, nebo je přivezou.) A když už ruce nemůžou, tak je ostatní podepřou, nebo ne?

V. VY JSTE TĚLO KRISTOVO

Já vím, teď říkáte, že to tak je, nebo že by to tak mezi námi mělo být. A kdoví, jestli se zítra zas nebudete hádat a trhat. Ale to nejdůležitější jsem vám ještě neřekl: jak to drží pohromadě. V lidském těle je spousta šlach a kloubů, které všechno spojují. Ale církev nic takového nemá. Církev (sbor) drží pohromadě tím, co nám dal Ježíš Kristus. To on nám ukázal, jak se můžeme společně radovat, když se něco podaří. A jak můžeme spolu nést to, co nás trápí.

Tak to říká apoštol Pavel i nám: Milé nohy, milé ruce, vy dohromady tvoříte jedno tělo. Ale vy nejste obyčejné tělo. Já, apoštol Pavel, vám píšu, že jste tělo Kristovo. Od něho, z jednoho zdroje, z jeho Ducha, máte ty všecky své dary. Jeho moc vás spojuje, jeho odpuštění vás drží pohromadě.

A víte, co nás všecky spojuje? Modlitba Páně, a tu se teď společně pomodleme. Otče náš…

PODNĚTY PRO ROZHOVOR:

- Víte, kdo řídí sbor?

- Rozhoduje u vás ve sboru o všem pan/í farář/ka, nebo někdo další?

- Je správné, aby se křesťané hodnotili podle toho, kdo se umí pěkně pomodlit, kdo umí udělat dojem na lidi pěknou řečí, kdo umí dobře opravit kostel, hrát na varhany…

- Obešel by se učitel NŠ bez dětí? Kážící farář bez posluchačů? Krásně preludující varhaník bez těch, kdo zpívají?

- Víte, co je to diakonie? Víte, jak je uspořádána Diakonie ČCE? (jednotlivá střediska jsou vázána na konkrétní sbory, aby se podtrhl moment sounáležitosti mezi zvěstováním a službou)

- Může člověka odpovědné postavení a moc změnit k horšímu? Komu to hrozí víc (a proč) – starostovi obce, kurátorovi sboru, seniorovi, představiteli určité církve, předsedovi politické strany, prezidentovi…?

Odkaz na pracovní list
Svd Podobenství o těle a údech
Odkaz na píseň
Zůstaň s námi, Pane, když se stmívá
Nuž všichni z srdce pravého Ježíše chvalme
Přijď již, Duchu svatý, přijď k nám
Pomoz mi, můj Pane, abych nežil planě
Jedno jsme v Duchu svatém (SV119)
Nové přikázání (SV364)
Pomoz Pane těm co smutek nosí (SV262)
Cílová skupina
Školní
Mladší školní
Katechetické cykly
Pozvání na cestu - Evangelium Lukášovo
Téma
Duch svatý
Biblický odkaz (kat)
1 Korintským 12,1–27